

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๔๘

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายพุดผด อัสวเหม ผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จงใจยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง ที่ควรแจ้งให้ทราบ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง

ข้อเท็จจริง สรุปว่า ผู้ถูกร้อง ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ และถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๓) เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ แต่พ้นจากตำแหน่งไปเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ต่อมาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) โดยเป็นเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และ พ้นจากตำแหน่งไปเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจาก ตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และผู้ถูกร้องได้ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง รวม ๖ ครั้ง กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเลขานุการรัฐมนตรี ๗ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๑ และวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๔ และกรณีพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเลขานุการรัฐมนตรี ๗ มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามลำดับ ผู้ร้องได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ

ความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง พบว่า ผู้ถูกร้องมีเงินลงทุน (หุ้น) ในบริษัทต่าง ๆ จำนวน ๒๕ บริษัท มูลค่า ๓๘๔,๘๐๒,๓๐๐ บาท และนางประภาพร อัสวเหม คู่สมรส มีเงินลงทุน (หุ้น) ในบริษัทต่าง ๆ จำนวน ๑๕ บริษัท มูลค่า ๕๐,๖๓๖,๗๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔๓๕,๔๓๘,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๖ ครั้ง นั้น ผู้ร้องจึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าคุณและคู่สมรสเป็นเจ้าของหุ้นในบริษัทดังกล่าว การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงหุ้นของตนและหุ้นของคู่สมรสทั้งที่ทราบว่าตนและคู่สมรสเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ เป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ตำนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจง

ผู้ถูกร้องชี้แจง สรุปว่า คำร้องบรรยายลำดับข้อเท็จจริงไม่ชัดเจนว่า ผู้ถูกร้องแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดหุ้นแต่ละบริษัทที่ผู้ถูกร้องและคู่สมรสมีชื่อผู้ถือหุ้นในแต่ละบริษัทอยู่ในช่วงเวลาใด เพราะบางบริษัทได้จดทะเบียนเลิกบริษัทไปก่อนแล้ว ทั้งสืบสนข้อกล่าวหาว่าปกปิดหรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จ และการดำเนินการของผู้ร้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ วรรคแรก เป็นโมฆะ การถือหุ้นทั้ง ๒๕ บริษัทของผู้ถูกร้องและคู่สมรสตามที่กล่าวหา นั้น เป็นการถือหุ้นแทนนายพิบูลย์ อัสวเหม พี่ชายผู้ถูกร้องโดยมีการลงลายมือชื่อโอนลอยการถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ คืนให้นายพิบูลย์ อัสวเหม ล่วงหน้าไว้ก่อนแล้ว ผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนใด ๆ และไม่เคยเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นในแต่ละบริษัทแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องมิได้จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ขอให้ยกคำร้อง

พิจารณาแล้ว ในส่วนข้อโต้แย้งเกี่ยวกับคำร้องไม่ชัดเจนและไม่ชอบ นั้น เห็นว่าคำชี้แจงโต้แย้งที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๔ วรรคแรก ไม่เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ร้อง ส่วนที่ว่าคำร้องไม่ชัดเจนก็เห็นว่าคำร้องได้กล่าวถึงการปกปิดการแสดงรายการทรัพย์สินอย่างละเอียดรวมทั้งระบุนามตราในรัฐธรรมนูญ

ที่เกี่ยวกับเหตุในคำร้องพร้อมทั้งคำขอ เหตุผลสนับสนุน เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฯ ทั้งเมื่อพิจารณาคำชี้แจงที่ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงในชั้นการตรวจสอบของผู้ร้องและที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว แสดงว่าผู้ถูกร้องเข้าใจข้อกล่าวหาดี คำร้องจึงชัดเจนไม่เคลือบคลุมแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง พร้อมเอกสารประกอบ โดยผู้ถูกร้องไม่ได้โต้แย้งคัดค้านฟังได้เป็นยุติว่าผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ และถือว่าผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ต่อมาผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และพ้นจากตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี ฯ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ และผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าว รวม ๖ ครั้ง ตั้งแต่ครั้งที่ ๑ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จนถึงครั้งที่ ๖ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินประเภทเงินลงทุน (หุ้น) ในบริษัทต่าง ๆ จำนวน ๒๕ บริษัท มูลค่า ๓๘๔,๘๐๒,๓๐๐ บาท ของผู้ถูกร้อง และไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินประเภทเงินลงทุน (หุ้น) ในบริษัทต่าง ๆ จำนวน ๑๘ บริษัท มูลค่า ๕๐,๖๓๖,๗๐๐ บาท ของคู่สมรส ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๖ ครั้งด้วย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดจึงมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ทรัพย์สินประเภทเงินลงทุน (หุ้น) ในบริษัทต่าง ๆ ที่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้ง ๖ ครั้ง ผู้ที่เป็นเจ้าของหุ้นที่แท้จริงคือนายพิบูลย์ อัสวเหม พ่ิชายของผู้ถูกร้อง ส่วนผู้ถูกร้องและคู่สมรสเป็นเพียงผู้ถือหุ้นแทนเท่านั้น พิจารณาคำร้องประกอบคำชี้แจงของผู้ถูกร้องและพยานหลักฐานอื่นแล้ว ได้ความจากหลักฐานการตรวจสอบของผู้ร้องกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ พบว่าผู้ถูกร้องและคู่สมรสมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นเองทั้งหมด รายชื่อผู้ถือหุ้นที่บริษัทต่าง ๆ ส่งให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งเป็นนายทะเบียนก็ปรากฏว่ากรรมการบริษัทได้ลงนามพร้อมประทับตรายืนยันความเป็นเจ้าของหุ้น

หรือผู้ถือหุ้นของผู้ถูกร้องและคู่สมรส ซึ่งกรรมการลงนามรับรองมีนายพิบูลย์ อัสวเหม ด้วย และได้รับรองมาตลอด รวมทั้งในระหว่างปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔ ขณะที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยการรับรองความถูกต้องของบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นต่อนายทะเบียนดังกล่าว ถือได้ว่าบริษัทได้ยื่นยันต่อทางราชการ ซึ่งเป็นนายทะเบียนและบุคคลทั่วไปด้วย หุ้นในบริษัทต่าง ๆ ที่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน นั้น มีทั้งหุ้นที่ได้มาตั้งแต่เมื่อเริ่มจัดตั้งบริษัท ระหว่างปี ๒๕๓๖ - ๒๕๓๙ เมื่อบริษัทมีการเพิ่มทุนและรับโอนจากบุคคลอื่น ซึ่งหุ้นบางบริษัทผู้ถูกร้องได้รับโอนจากบิดาในขณะที่ยังศึกษาอยู่ต่างประเทศเช่นเดียวกับนายพิบูลย์ อัสวเหม และนายชนม์สวัสดิ์ อัสวเหม ซึ่งเป็นพี่น้องกัน และยังไม่มียาชีพและรายได้จึงเป็นไปไม่ได้ที่นายพิบูลย์ อัสวเหม ซึ่งกำลังศึกษาและสำเร็จการศึกษาเริ่มประกอบอาชีพเมื่อประมาณปี ๒๕๓๖ จะสามารถมีทรัพย์สินมูลค่านับพันล้านบาทภายในระยะเวลาเพียง ๒ - ๓ ปี น่าเชื่อเป็นหุ้นที่ทั้งผู้ถูกร้อง และนายพิบูลย์ อัสวเหม ได้รับโอนโดยการยกให้จากบิดาทั้งไม่ปรากฏว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อของผู้ถูกร้องและคู่สมรส เคยเป็นของนายพิบูลย์ อัสวเหม มาก่อนการที่นายพิบูลย์ อัสวเหม ชี้แจงกล่าวอ้างว่า มีบริษัทที่ต้องดูแลจำนวนมาก ไม่อยากเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบ จึงให้ผู้ถูกร้องและคู่สมรสมีชื่อถือหุ้นแทน โดยมีสำเนาหนังสือสัญญาโอนลอยหุ้นในบริษัทต่าง ๆ จำนวน ๒๑ ฉบับ มาเป็นหลักฐานยืนยัน ก็ปรากฏว่านายพิบูลย์ อัสวเหม ยังมีชื่อถือหุ้นด้วยในหลายบริษัทโดยมิได้ปกปิด และจำนวนบริษัทและมูลค่าหุ้นตามสำเนาสัญญาโอนลอยหุ้นมีน้อยกว่าหุ้นที่อยู่ในชื่อของผู้ถูกร้องและคู่สมรส ทั้งเอกสารสัญญาเพียงจัดทำขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๙ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๙ และวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๐ หุ้นในบริษัทต่าง ๆ ที่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงรายการไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องมีมูลค่าจำนวนมาก เป็นทรัพย์สิน (หุ้น) ที่ผู้ถูกร้องได้มาก่อนดำรงตำแหน่งทางการเมืองและตั้งแต่เริ่มจัดตั้งบริษัทหลายบริษัทในขณะที่ผู้ถูกร้องกำลังศึกษาอยู่ในต่างประเทศ ในช่วงปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๙ ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ การกล่าวอ้างแก้ไขข้อกล่าวหาดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้ ทรัพย์สิน (หุ้น) ในบริษัทต่าง ๆ จำนวน ๒๕ บริษัท มูลค่า ๓๘๔,๘๐๒,๓๐๐ บาท และ ๑๙ บริษัท มูลค่า ๕๐,๖๓๖,๗๐๐ บาท ของผู้ถูกร้องและคู่สมรส ซึ่งผู้ถูกร้องมิได้แสดงรายการไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องนั้น เป็นหุ้นของผู้ถูกร้องและคู่สมรสตามลำดับ ผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่ได้ถือไว้แทนนายพิบูลย์ อัสวเหม ทั้งตามพฤติการณ์ผู้ถูกร้องย่อมทราบดีในขณะที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้ง ๖ ครั้ง ว่า ตนและคู่สมรส

มีทรัพย์สิน (หุ้น) ดังกล่าว การที่ผู้ถูกร้องรู้ถึงการมีอยู่ของทรัพย์สิน (หุ้น) ก่อนการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ไม่แสดงรายการไว้ในบัญชีฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้อง จึงเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ... ”

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายพุลผล อัสวเหม ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายศักดิ์ เตชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ